

3.1 Konture jezika

Cilj

Ovaj mali projekat, pogodan za sve uzraste, na kreativan način potpomaže jačanje svesti o sopstvenom jezičkom okruženju i razmišljanje o sopstvenom odnosu prema različitim jezicima (refleksivna kompetencija). Istovremeno, on vodi zanimljivim – ne samo za U, nego i za N – plodotvornim prilikama za diskusiju.

1–9. razr.

30 min.

Materijal:
Po U jedan A4-papir
sa konturama dečaka ili
devojčice; boje.

Napomena:

Projekat je veoma pogodan kao uvod u jezičko-biografske tematske celine, predstavljene u 3.5.

Tok:

- N pravi dovoljno detaljan, ali ne predug uvod: Svi mi odrastamo u i između dva jezika; našeg maternjeg, onog koji se koristi u školi, jezika naših suseda, engleskog u reklamama i na muzičkoj sceni itd. I dijalekti i standardni maternji jezik, kao i jezik imigracione zemlje su – jezici. Neke od tih jezika volimo, neke baš i ne. Razlike u odnosima prema tim jezicima možemo predstaviti tako što ćemo određene jezike povezati sa delovima tela na crtežu.
- Svako dete dobija po papir sa konturama dečaka ili devojčice. Zadatak: uzeti bojice, u gornjem delu papira napraviti legendu boja (npr. crveno = dijalekt maternjeg jezika; plavo = standardni maternji jezik; zeleno = jezik (dijalekt) imigracione zemlje; ljubičasto = tamilski (jezik neke porodice u susedstvu) itd).

- Na papiru obojiti delove tela koji odgovaraju nekom od jezika određenom bojom (npr. maternji jezik/dijalekt kod srca; školski francuski jezik – ruke, jer će mi taj jezik možda jednom pomoći u poslu itd). Neki jezici iz okruženja mogu biti „nacrtani“ i pored figure na papiru (npr. jezik komšija koji često čujem, ali s kojima nemam neke posebne veze). Važno: ne davati predloge ili pravila! Bojenje kontura jezika izvodi se kao samostalan rad i uz apsolutan mir u celom razredu.
- Nakon 10–15 min. U sedaju zajedno (ili ceo razred, ili u tri grupe) i objašnjavaju svoje slike: koji jezik sam stavio uz koji deo tela i zašto, koji jezik ima za mene kakav značaj i zašto?

Varijante:

Portret U ili sopstvena kratka biografija s naglaskom na jezike (moj prvi jezik, koje još jezike znam, koji jezici se govore u mom okruženju itd).

Dalja literatura

Za više informacija o „pronalazaču“ jezičkih portreta, profesoru Hans-Jirgenu Krumu (Hans-Jürgen Krumm) iz Beča vidi: http://www.akdaf.ch/html/rundbrief/rbpdfs/61_Mehrsprachigkeit_Sprachenportraits.pdf

3.2 Dvojezični ili višejezični pismeni projekti

Cilj

Dvojezični ili višejezični pismeni projekti jačaju svest o bilingvalnim re-sursima i potencijalima učenika dopunskih škola i doprinose njihovom produktivnom korišćenju. U vezi s prvim jezikom, oni su autentična prilika za poboljšanje kompetencije pisanja. Ovakvi projekti svojom atraktivnošću jačaju motivaciju kod đaka.

3–9. razr.

30–60 min.

Materijal:

U zavisnosti od projekta.

Napomene:

- U dopunskoj školi maternjeg jezika je u prvom planu realizacija projekta na prvom jeziku (čak i kada se neki U osećaju sigurnije u jeziku imigracione zemlje). Verzija na drugom jeziku, tj. jeziku zemlje u kojoj đaci žive, predstavlja tek drugi korak projekta.
- Kooperacija sa redovnom nastavom je za ove projekte izuzetno plodna i smisljena. Dvojezički tekstovi, koji u tim projektima nastaju, veoma su pogodni za dalji razvoj višejezičnosti; upor. za to priručnik „Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“, ideje br. 21 i 22.

Tok:

- Informisanje razreda o nameri da se radi jedan dvojezični ili višejezični pismeni projekat; zajedno se dogovaraju teme, vrste tekstova i proizvoda koji treba da nastane. Đaci treba dobro da razumeju da se radi samo o korišćenju njihovih kompetencija u dva jezika.
- Moguće teme i proizvodi:
  - Niži nivo: pravljenje dvojezične slikovnice (dole tekst na prvom jeziku, gore na drugom jeziku). Slike ili crtaju sami U (uz neku samostalno smišljenu priču, ili priču koju im čita N), ili im N daje predloške u koje treba da zalepe slike (npr. neka priča u slikama). Varijanta: pravljenje „mini-knjige“ (mini-book); upor. „Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“, br. 21.2 i 22.4; link: <http://www.minibooks.ch/>.
  - Niži i srednji nivo: dvojezične pesme na neku temu ili uz neki književni oblik (npr. „Elfchen“-pesme; upor. „Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“, br. 21.1). Tekstovi koji nastanu na času mogu zatim biti lepo napisani na papirima u boji, ukrašeni i uvezani u knjižicu.
  - Srednji nivo: izrada dvojezične avanturističke knjige; upor. priručnik „Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“, br. 21.2.
  - Srednji i viši nivo: dvojezične zbirke (recepti, uputstva za sastavljanje stvari, igračaka i sl., zbirke viceva, zagonetaka itd). Tekstovi se skupljaju u svesku ili registar, eventualno se umnožavaju i ukrašavaju.